

**SPRAWOZDANIE
Z DZIAŁALNOŚCI FUNDACJI KOLEGIUM EUROPY WSCHODNIEJ
IM. JANA NOWAKA-JEZIORAŃSKIEGO WE WROCŁAWIU
ZA ROK 2015**

Sprawozdanie zostało sporządzone na podstawie wzoru Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 8 maja 2001 r. (Dz. U. Nr 50, poz. 529 z późn. zm.) w sprawie ramowego zakresu sprawozdania z działalności fundacji

I. Dane ogólne

- 1) **Nazwa fundacji:** Kolegium Europy Wschodniej im. Jana Nowaka-Jeziorańskiego we Wrocławiu
- 2) **Siedziba:** plac Biskupa Nankiera 17, 50-140 Wrocław
- 3) **Adres do korespondencji:** ul. Zamkowa 2, 55-330 Wojnowice
- 4) **Adres email:** office@kew.org.pl
- 5) **Adres strony internetowej:** www.kew.org.pl
- 6) Wpis do **Krajowego Rejestru Sądowego:** 19 maja 2001 roku pod numerem 0000013264
- 7) **REGON:** 932665258
- 8) **Zarząd:** jednoosobowy. Prezes Zarządu: Jan Andrzej Dąbrowski
- 9) **Cele Statutowe Fundacji:**

Celem Fundacji jest działalność edukacyjna, kulturalna i naukowa w zakresie:

- 1) zblżenia między narodami Polski, Rosji, Ukrainy, Białorusi, Litwy i innych krajów dawnego ZSRR;
- 2) kształcenia w Polsce młodych ludzi z Rosji, Ukrainy, Białorusi, Litwy i innych krajów dawnego ZSRR oraz Europy Środkowo-Wschodniej;
- 3) działania na rzecz rozwoju społeczeństwa obywatelskiego i myślenia o państwie jako „dobru wspólnym” ;
- 4) rozpowszechniania idei samorządności i samorządu w krajach Europy Środkowej i Wschodniej oraz krajach dawnego ZSRR;
- 5) sprzyjania rozkwitowi kultury i nauki;
- 6) upowszechniania sztuk pięknych;
- 7) działalności naukowo-badawczej;
- 8) działań na rzecz integracji europejskiej;
- 9) wspierania międzynarodowej współpracy gospodarczej i rozwoju przedsiębiorczości;
- 10) upowszechniania i ochrony praw człowieka oraz swobód obywatelskich, a także działań wspomagających rozwój demokracji;
- 11) upowszechniania kultury fizycznej i sportu w Europie Środkowej i Wschodniej.

II. zasady, formy i zakres działalności statutowej z podaniem realizacji celów statutowych, a także opis głównych zdarzeń prawnych w jej działalności o skutkach finansowych:

Fundacja prowadziła działalność statutową poprzez organizowanie wykładów, koncertów, seminariów, wizyt studyjnych i stażowych, działalność wydawniczą, publikację dwóch czasopism.

Istotną częścią działalności jest prowadzony remont Zamku na wodzie w Wojnowicach, zbudowanego w XVI wieku oraz poszukiwanie środków finansowych z przeznaczeniem na koszty remontu i modernizacji obiektu.

III. Działalność gospodarcza nie jest prowadzona.

IV. Odpisy uchwał Zarządu fundacji: uchwały nie były podejmowane w roku 2015.

V. Informacje finansowe:

A) Przychody i koszty

W roku obrotowym Fundacja osiągnęła przychody netto w wysokości 4 852 655,18 zł:

Przychody w okresie 01.01.2015-31.12.2015	
a) Pozostałe przychody operacyjne, z tego:	4 848 439,94 zł
- przychody z działalności statutowej – dotacje, w tym:	3 758 911,81 zł
<i>Środki pochodzące ze źródeł publicznych – budżet państwa</i>	<i>810 096,48 zł</i>
<i>Środki pochodzące ze źródeł publicznych – budżet gminy</i>	<i>493 072,39 zł</i>
<i>Pozostałe</i>	<i>2 455 742,94 zł</i>
- przychody z pozostałej działalności statutowej (darowizny, składki, inne)	435 295,91 zł
<i>W tym przychód z 1%</i>	<i>5 966,00 zł</i>
- przychody z tytułu działalności statutowej odpłatnej	643 070,41 zł
- inne przychody operacyjne	11 161,81 zł
b) Przychody finansowe – odsetki bankowe, pozostałe:	4 215,24 zł
Przychody razem (a+b):	4 852 655,18 zł

Fundacja nie prowadziła działalności gospodarczej.

W roku obrotowym Fundacja poniosła koszty w wysokości 5 124 956,18 zł, w tym:

Koszty w okresie 01.01.2015-31.12.2015	
a) Pozostałe koszty operacyjne, z tego:	5 082 985,40 zł
- koszty działalności statutowej nieodpłatnej	4 059 365,82 zł
<i>W tym koszty finansowane z przychodu 1%</i>	<i>5 966,00 zł</i>
- koszty działalności statutowej odpłatnej	986 295,08 zł
- strata ze zbycia niefinansowych środków trwałych	576,08 zł
- koszt aktualizacji wyceny aktywów niefinansowych	9 316,39 zł
- inne przychody operacyjne	27 432,03 zł
b) Koszty ogólnego zarządu:	33 394,35 zł
c) Koszty finansowe:	8 576,43 zł
Koszty razem (a+b+c):	5 124 956,18 zł

B) Zatrudnienie i wynagrodzenia:

Na dzień 31.12.2015 Fundacja zatrudniała na podstawie umowy o pracę 11 osób: Prezes Zarządu, 2 osoby w biurze warszawskim (Specjalista ds. współpracy międzynarodowej, Koordynator programu Study Tours to Poland), 5 osób w biurze krakowskim (Sekretarz Redakcji Nowej Europy Wschodniej, Redaktor Naczelny Nowej Europy Wschodniej, Zastępca Redaktora Nowej Europy Wschodniej, Redaktor Naczelny New Eastern Europe, Zastępca Redaktora Naczelnego New Eastern Europe), 3 osoby w biurze w Wojnowicach (Dyrektor Regionalnego Ośrodka Debaty Międzynarodowej, Dyrektor Wydawnictwa, Konsultant Międzynarodowy).

Wyplacone wynagrodzenia, w 2015 roku, z tytułu umowy o pracę wyniosły 664 615,87 zł brutto. Nagród, premii i innych świadczeń nie przyznawano.

Wszystkie wynagrodzenia osób wchodzących w skład Zarządu Fundacji wypłacone w 2015 roku wyniosły 79 839,52 zł.

Wyplacone wynagrodzenia w 2015 roku z tytułu umów zleceń oraz umów o dzieło wyniosły 508 976,73 zł brutto.

C) Zobowiązania i należności

W bilansie występują zobowiązania krótkoterminowe:

Zobowiązania krótkoterminowe, w tym:	312 977,31 zł
- Wobec jednostek powiązanych z tytułu dostaw i usług, o okresie wymagalności do 12 miesięcy:	26 694,55 zł
- Wobec pozostałych jednostek, w tym:	286 282,76 zł
*kredyty i pożyczki	150 000,00 zł

*z tytułu dostaw i usług, o okresie wymagalności do 12 miesięcy	63 643,92 zł
*zaliczki otrzymane na dostawy	10 656,18 zł
*z tytułu podatków, ceł, ubezpieczeń i innych świadczeń	24 458,27 zł
*z tytułu wynagrodzeń	16 287,62 zł
*inne	21 236,77 zł

W bilansie występują należności krótkoterminowe:

Należności krótkoterminowe	175 655,29
- Należności od pozostałych jednostek:	175 655,29
*z tytułu dostaw i usług, o okresie spłaty do 12 miesięcy	92 513,95
*z tytułu podatków, dotacji, ceł, ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych oraz innych świadczeń	18 226,41
*inne	64 914,93

D) Pozostałe informacje

Fundacja jest zobowiązana do składania deklaracji VAT-7, pit-4R, pit-8AR, CIT-8.

Fundacja nie podejmowała w roku 2015 zleceń podmiotów państwowych i samorządowych.

W grudniu 2015 roku rozpoczęta została kontrola Urzędu Miejskiego Wrocławia. Kontrola została przedłużona na rok 2016.

W 2015 roku Fundacja nie udzielała pożyczek i świadczeń o podobnym charakterze pracownikom oraz członkom zarządu.

Podpisano umowy na udzielenie dwóch pożyczek w kwocie łącznej 45 000 zł z podmiotem powiązaniem - Zamek Wojnowice spółka z o.o., które na dzień 31.12.2015 zostały skompensowane zobowiązaniami wobec spółki. Na kwotę 45000 zł składają się:

- umowa pożyczki z dnia 10.11.2015 na kwotę 35 000,00 zł (oprocentowanie 2,5% za okres od zawarcia umowy do dnia zwrotu, umowa zawarta na okres od dnia podpisania do 31.12.2016)

- umowa pożyczki z dnia 25.11.2015 na kwotę 10 000,00 zł (oprocentowanie 2,5% za okres od zawarcia umowy do dnia zwrotu, umowa zawarta na okres od dnia podpisania do 31.12.2016)

Na 31.12.2015 kwota ulokowana na rachunkach bankowych w banku Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A. to 153 427,46 zł.

W 2015 Fundacja nie nabywała żadnych obligacji ani udziałów. Fundacja posiada 100% udziałów w Zamek Wojnowice Sp. z o.o. o łącznej wartości 5000 zł.

VI. Działalność merytoryczna

Wprowadzenie

W roku 2015 kontynuowano prowadzenie działalności statutowej Kolegium Europy Wschodniej w następujących miejscach:

- plac Biskupa Nankiera 17, 50-140 Wrocław (siedziba fundacji);
- ul. Zamkowa 2, 55-330 Wojnowice
- ul. Mazowiecka 26, 30-019 Kraków
- ul. Kasprowicza 119/99, 01-949 Warszawa

Najważniejszym wydarzeniem mającym istotny wpływ na działalność fundacji było oddanie do użytkowania dziedzica w Zamku Wojnowice oraz przylegających do nich 4 pokoi gościnnych. Wpłynęło to w istotny sposób na zwiększenie możliwości logistycznych i organizacyjnych Kolegium.

Pełny opis działalności Kolegium Europy Wschodniej w roku 2015 znaleźć można na stronach:

- www.kew.org.pl
- www.new.org.pl
- www.neweasterneurope.eu
- www.rodm-wroclaw.pl

Najważniejsze działania realizowane w roku 2015:

Nowa Europa Wschodnia (NEW)

Rok 2015 był ósmym z kolei i siódmym pełnym rokiem wydawania pisma. Tak jak wcześniej celami periodyku „Nowa Europa Wschodnia” w ubiegłym roku były: dostarczanie informacji na temat krajów poradzieckich; inicjowanie i prowadzenie debaty publicystycznej na temat zmian zachodzących na terytorium poradzieckim; propagowanie kultury krajów Europy Wschodniej, organizacja i współorganizacja imprez kulturalnych i dyskusji eksperckich. W okresie od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2015 ukazało się, zgodnie z harmonogramem, 6 numerów pisma w pięciu zeszytach. Ponadto w numerze 5 zamieszczony został specjalny dodatek „Ani brat, ani wielki. Rosja w dyskursie w Czechach i w Polsce”.

W swych publikacjach pismo kontynuowało opisywanie rzeczywistości w Europie Wschodniej – z uwzględnieniem sytuacji na Ukrainie. W 2015 roku „NEW” prowadziło na swoich łamach debatę ekspercką i publicystyczną na temat przemian politycznych, społecznych i kulturalnych zachodzących na terytorium poradzieckim. Periodyk był platformą wymiany

poglądów pomiędzy autorami z Polski i zagranicy. Ważną rolę na łamach pisma spełnia dział kultury, który prezentuje najciekawsze zjawiska kulturalne jakie mają miejsce w Europie Wschodniej.

Wśród poruszanych tematów należy zaś wymienić: problem reform na Ukrainie, politykę Polski wobec Rosji, rosnące zagrożenie dla Europy ze strony Rosji (kwestia zbrojeń Rosji”, kryzys w Rosji, relacje polsko-ukraińskie, polską politykę wschodnią po wyborach prezydenckich i parlamentarnych w 2015 roku, ideę międzymorza, obecność Rosji w Syrii, problem Katynia i Smoleńska w stosunkach z Rosją, politykę Ramzana Kadyrowa w Czeczenii, zawirowania polityczne w Mołdawii, rosyjskie teatr undergroundowy, ukraińskie kino.

Wśród postaci pojawiających się na łamach pisma w 2015 roku należy wymienić: Marka A. Cichockiego, Mustafę Dżemilewa, Jiewgienija Gontmachera, Wiktora Jerofiejewa, Pawła Kowala, Uładzimira Niaklajewa, Daniela Olbrychskiego, Witalija Portnikowa, Marię Przełomieć, Eugeniusza Smolara, Andrzeja Stasiuka, Wiktora Szenderowicza, Ziemowita Szczerka i Andrieja Zubowa.

W działalności pisma i osiągnięciu zamierzonych celów ważką rolę odegrała także strona internetowa www.new.org.pl. Na stronie codziennie pojawiają się nowe analizy, wywiady, informacje - przez co redakcji udaje się uchwycić dynamikę zmian zachodzących na wschodzie. W okresie 1 stycznia–1 stycznia 2015 roku **liczba odwiedzin** strony internetowej „Nowej Europy Wschodniej” wyniosła ponad 104 tysiące. **Liczba odsłon** poszczególnych stron (pageviews) wyniosła ponad 211 tysięcy. **Liczba użytkowników** w tym czasie (nowych i powracających, visitors) wyniosła ponad 55 tysięcy. W tym czasie **liczba treści na stronie internetowej wyniosła 367**, co oznacza, że średnio każdego dnia roku pojawiały się nowe treści. Zdecydowaną większość treści stanowiły materiały dziennikarskie (głównie publicystyka, wywiad, reportaż), pozostałe były przede wszystkim tekstami promocyjnymi (informacje o inicjatywach wydawcy lub pisma, ogłoszenia patronackie, konkursy). Profil na Facebook jest obserwowany przez 7900 użytkowników, co stanowi znaczny wzrost w stosunku do roku ubiegłego. Rozwija się także profil na Twitter.

Inną formą działalności redakcji pisma był udział w różnego rodzaju wydarzeniach publicznych związanych ze Wschodem.

Wydarzenia organizowane przez redakcję:

Spotkanie z Peterem Pomerańcem wokół książki *Jądro dziwności*; spotkanie z Olą Hnatiuk wokół książki *Odwaga i strach*; spotkanie z Mykołą Riabczukiem wokół książki *Ukraina. Syndrom postkolonialny*; dyskusja „Człowiek podczas wojny na Ukrainie” (N. Kertyczak, P.

Pogorzelski, M. Potocki, Z. Szczerek, Z. Rokita); spotkanie z Grzegorzem Szymanikiem wokół książki *Motory rewolucji*; spotkanie z Sylwią Frołow wokół książki *Bolszewicy i apostołowie*; spotkanie z Michałem Potockim i Zbigniewem Parafianowiczem wokół książki *Wilki zyją poza prawem. Jak Janukowycz przegrał Ukrainę*.

Wydarzenia, w których brał udział co najmniej jeden członek redakcji:

Udział w dyskusji podczas Kongresu Inicjatyw Europy Wschodniej; udział w dyskusji poświęconej książce-wyborowi publicystyki Jana Nowaka-Jeziorańskiego *Rzeczpospolita Atlantycka*; udział w dyskusji „Rosyjska propaganda: dzieło sztuki czy przypadku?”; udział w dyskusji podczas 13. Objazdowego Festiwalu Filmowego WATCH DOCS w Kielcach; udział w dyskusji „Polska polityka wschodnia – co dalej?”; udział w dyskusji podczas Dnia Języków Komisji Europejskiej UE; udział w dyskusji „Pomoc po polsku”, wydarzeniu towarzyszącym cyklowi dodatków do Tygodnika Powszechnego „Właśnie Polska. Europa 28+”; udział w zamkniętym seminarium eksperckim w Poczdamie; udział w wizycie studyjnej Komisji Europejskiej w Brukseli; udział w misji obserwacyjnej OBWE podczas wyborów prezydenckich na Białorusi; prowadzenie panelu dyskusyjnego podczas konferencji organizowanej przez Europejskie Centrum Kultury w Gdańsku *Europa z widokiem na przyszłość*; udział w spotkaniu dyrektorów Instytutów Polskich (Zamek Wojnowice), udział w konferencji Polska Polityka Wschodnia, udział w debacie „Z widokiem na wschodnich sąsiadów UE” organizowanej przez biuro Parlamentu Europejskiego we Wrocławiu, udział w konferencji „Budowanie mostów – dialog dziennikarzy” organizowanej przez Instytut Polski w Petersburgu oraz Sojuz Żurnalistów Sankt-Peterburga i Leningradzkiej obłastii, udział w dyskusji Polacy i Ukraińcy, wspólnota historii i kulturowe sąsiedztwo organizowanej przez Nadbałtyckie Centrum Kultury w Gdańsku.

Ponadto redaktorzy „Nowej Europy Wschodniej” reprezentowali pismo w mediach: w Programie 3 Polskiego Radia, Programie 2 Polskiego Radia, Radiu Kraków, TOK FM; w programach telewizyjnych: TVN, TVN Biznes i Świat, Telewizja Polsat, w prasie: „Tygodnik Powszechny”, „Gazeta Wyborcza”, „Znak”.

New Eastern Europe (NEE)

New Eastern Europe” to obok polskiego dwumiesięcznika „Nowa Europa Wschodnia” jeden z najważniejszych projektów Kolegium Europy Wschodniej. Pismo nieprzerwanie ukazuje się od 2011 roku starając ugruntować sobie pozycję ważnego pisma poświęconego Europie Wschodniej.

Rok 2015 był piątym rokiem wydawniczym anglojęzycznego kwartalnika „New Eastern Europe”. Wykorzystując fundamenty stworzone w poprzednich latach redakcja starała się dynamicznie rozwijać czasopismo, zarówno w wersji papierowej jak i elektronicznej, mając na celu realizację przyjętej misji Kolegium Europy Wschodniej jaką jest „praca na rzecz budowy Europy Wschodniej jako wspólnoty ludzi wolnych”.

Rok 2015 był znacznym wyzwaniem dla pisma i redakcji. Po raz pierwszy od 2011 roku pismo nie otrzymało dofinansowania na działalność wydawniczą w ramach konkursu „Dyplomacja Publiczna” organizowanym przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych. W związku z tym kwietniu redakcja rozpoczęła kampanię fundraisingową, która jednak dostarczyła pismu jedynie środków doraźnych. Sytuacja finansowa pisma uległa poprawie dopiero w drugiej połowie roku, po tym jak pismo uzyskało dofinansowanie z MSZ w ramach konkursu „Wschodni wymiar polityki zagranicznej”. Dodatkowo, pozyskano środki z Fundacji Współpracy Polsko-Niemieckiej oraz Gminy Kraków, które zostały wykorzystane na dofinansowanie trzech numerów pisma. Pomimo wyżej przedstawionych krótkoterminowych trudności finansowych w 2015 roku wydanych zostało sześć numerów pisma w pięciu kolejnych zeszytach.

Podobnie jak w latach poprzednich każdy numer „New Eastern Europe” wydany w 2015 roku, oprócz tekstów analizujących bieżące tematy społeczno-polityczne i kulturalne, zawierał również „temat wydania”, na który składał się blok tekstów poświęconych konkretnej – opracowanej przez redakcję – tematyce. I tak;

- numer 1 **All Quiet on the Baltic Front** (styczeń-luty 2015) zawierał analizy dotyczące sytuacji politycznej w państwach bałtyckich oraz teksty poprzedzające Szczyt Partnerstwa Wschodniego w Rydze,
- numer 2 **Love Thy Neighbour** (marzec-kwiecień 2015) zawierał blok tekstów skupiających się na relacjach polsko-niemieckich w kontekście przemian, jakie w 2014 roku dokonały się w Ukrainie.
- numer 3-4 (numer podwójny) **Religion, Politics and Power** (maj-sierpień 2015) został poświęcony roli religii na obszarze post-sowieckim, w tym szczególnie przemian w post-majdanowej Ukrainie, gdzie Kościół Prawosławny (patriarchat kijowski) odgrywa (szczególnie od czasu Rewolucji Godności) coraz większą rolę.
- numer 5 **On Conflict and Reconciliation** (wrzesień-październik 2015) poddawał analizie sytuację na wschodzie Ukrainy (w jej ramach została opublikowana ankieta, w której międzynarodowe grono ekspertów odpowiadało na pytanie czy konflikt rosyjsko-

ukraiński jest konfliktem regionalnym, czy globalnym) oraz zawierał teksty na temat przyszedłego pojednania pomiędzy Ukraińcami a Rosjanami.

- numer 6 **A Sea of Change** (listopad-grudzień 2015) został poświęcony zjawisku migracji w Europie i ich konsekwencji dla regionu. W numerze została również przedstawiona analiza sytuacji migrantów z Donbasu oraz ukraińskich imigrantów w Polsce, jak też migracje zarobkowe Białorusinów.

Wśród najważniejszych tekstów i rozmów, jakie ukazały się w „New Eastern Europe” w 2015 roku należy wymienić: wywiad z Borisem Akuninem, rosyjskim pisarzem i tłumaczem, artykuły Judy Dempsey, Davida Kramera, Luke’a Hardinga, Andrew Wilsona oraz liczne artykuły polskich, ukraińskich, rosyjskich i białoruskich publicystów. W tym: Pawła Kowala, Milana Lelicha, Kateryny Kruk, Alekseja Kozłowa i wielu innych.

Tematyczny dobór tekstów oraz wysoce selektywne pozyskiwanie autorów miało, w zamierzeniu, służyć zwiększeniu zainteresowaniu zagranicznych czytelników regionem Europy Wschodniej. Ze względu na nadal niestabilną sytuację na Wschodzie (konflikt rosyjsko-ukraiński) oraz nowe zagrożenia w Europie (kryzys uchodźczy) redakcja pisma starała się odnosić do bieżących problemów regionu zarówno na łamach pisma (wydanie internetowe i papierowe) oraz uczestnicząc w licznych ważnych wydarzeniach międzynarodowych, w tym Forum Społeczeństwa Obywatelskiego Partnerstwa Wschodniego, organizowanego równoległe do Szczytu Partnerstwa Wschodniego w Rydze. Za intensywną działalność na rzecz szeroko rozumianej współpracy transgranicznej, redakcja otrzymała wyróżnienie w ramach organizowanego co roku w Lublinie Kongresu Wschodnich Inicjatyw.

Równoległe do wydawanego pisma drukowanego redakcja kwartalnika „New Eastern Europe” prowadziła regularnie aktualizowaną stronę internetową oraz dwa portale społecznościowe: Facebook i Twitter. W 2015 roku, na wszystkich tych platformach odnotowywany został znaczący wzrost czytelników. Szczególnie dużym zainteresowaniem cieszy się strona internetowa, która na bieżąco dostarczała czytelnikom informacji nt. sytuacji w regionie. Wejścia na stronę można liczyć w setkach tysięcy w skali roku. Szczególnie przydatnym narzędziem komunikacji z czytelnikami (szczególnie politykami, dziennikarzami, środowiskami opiniotwórczymi) okazał się Twitter. W wyniku intensywnie prowadzonych działań jego liczba czytelników wynosi obecnie ponad 10 tys.

Na poziomie eksperckiej debaty o Europie Wschodniej o zainteresowaniu pismem świadczy udział przedstawicieli pisma w szeregu organizowanych w Polsce i na świecie konferencji, festiwali, spotkań i konkursów. Wśród najbardziej prestiżowych wymienić można: konferencja Polska Polityka Wschodnia, konferencja Europa z Widokiem na Przyszłość, Wrocław Global

Forum, Festiwal Conrada w Krakowie, Festiwal Kultury Żydowskiej w Krakowie, Kongres Kultury Partnerstwa Wschodniego w Lublinie, Targi Wydawców we Lwowie i Krakowie. Redakcja uczestniczyła także w licznych wyjazdach zagranicznych (wizytach studyjnych) i konferencjach, organizowanych m.in. w Wielkiej Brytanii, Łotwie, Litwie, Słowacji i na Węgrzech. Dodatkowo, przedstawiciele redakcji wzięli udział w warsztatach studyjnych i szkołach międzynarodowych w tym, m.in.: „Akademii Solidarności” organizowanej w Gdańsku przez Europejskie Centrum Solidarności oraz drugiej edycji Polsko-Niemiecko-Ukraińskiej Szkoły im. B. Osadczyka organizowanej we Wrocławiu przez Kolegium Europy Wschodniej im. Jana Nowaka-Jeziorańskiego we Wrocławiu i Fundację Współpracy Polsko-Niemieckiej. Rozpoczęto również współpracę z Instytutem Europeistyki na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie.

Study Tours to Poland (STP)

Polska ma ważne doświadczenia i sukcesy w transformacji systemowej, w procesie integracji europejskiej, w budowaniu państwa demokratycznego i gospodarki rynkowej. Zmiany zrealizowane w Polsce są interesujące dla wschodnich sąsiadów. Działalności Programu Study Tours to Poland polega na propagowaniu tych zasad, wsparciu procesów transformacyjnych w społeczeństwach Europy Wschodniej a jednocześnie budowaniu i wzmacnianiu więzów współpracy między krajami tego obszaru i Polską.

Program Study Tours to Poland jest finansowany ze środków Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności. W roku 2015 zespół Programu STP został poproszony o realizację 3 wizyt finansowanych ze środków Fundacji Solidarności Międzynarodowej i Szwajcarsko-Ukraińskiego Programu Wsparcia Decentralizacji DESPRO. Zaś w ramach grantu udzielonego przez Fundację Solidarności Międzynarodowej w roku 2015 zrealizowano dodatkowo jeszcze 4 wizyty studyjne.

Program realizuje swoje zadania dla 2 kategorii wiekowo-zawodowych: dla studentów oraz dla szeroko rozumianej grupy profesjonalistów.

Wizyty dla studentów odbywają się w 2 turach – wiosennej i jesiennej. Nabór do udziału ogłaszany jest z prawie półrocznym wyprzedzeniem. Do udziału w wizytach dla studentów w 2015 zgłosiło się łącznie 933 studentów (wiosna 536, jesień 397): Białoruś – 108, Rosja – 58, Mołdawia – 21, Ukraina – 746. Łącznie w 18 dwutygodniowych wizytach udział wzięło 213 studentów: BY – 44, MD – 16, RU – 36, UA – 117.

Dla realizacji tych wizyt został przeprowadzony konkurs operatorów. Na realizację wizyt w roku 2015 zgłosiły się 22 organizacje. Podczas posiedzenia komisji wyłoniono 13 realizatorów wizyt, którzy je przeprowadzili.

Wizyty dla profesjonalistów są organizowane w formie bezpośredniej aktywności Biura STP bądź w formie grantów udzielanych organizacjom, które chcą zrealizować taką wizytę do Polski.

W ramach środków własnych Programu STP – na podstawie grantu udzielonego przez Polsko-Amerykańską Fundację Wolności – w roku 2015 Program STP zrealizował 27 wizyt i projektów,

w których udział wzięło łącznie 756 osób, w tym Ukraina – 647, Białoruś – 37, Mołdawia – 10, Gruzja – 30, Rosja – 20, Armenia – 2, Azerbejdżan – 6, Kazachstan – 2, Kirgistan – 2.

W roku 2015 zrealizowano kilka projektów, które nie miały charakteru wizyty studyjnej do Polski, lecz były realizowane w Ukrainie. Były to:

1. Szkolenia dla urzędników ukraińskiej administracji centralnej nt. mechanizmów dostosowania prawa ukraińskiego do norm UE – dla łącznie 94 uczestników
2. Warsztaty nt. współpracy samorządów z organizacjami pozarządowymi – dla łącznie 254 uczestników

Główne procesy społeczne wspierane przez wizyty to: wsparcie dla reformy samorządowej na Ukrainie poprzez pokazywanie doświadczeń polskiego samorządu, wspieranie mechanizmów integracji europejskiej Ukrainy poprzez kształcenie kadry urzędniczej, wspierania aktywności organizacji pozarządowych, wspieranie form edukacji wyższego poziomu – szkoły zimowe, warsztaty tematyczne.

Oprócz wizyt realizowanych ze środków PAFW, Biuro Programu STP zrealizowało jeszcze 4 wizyty studyjne w ramach środków przyznanych na podstawie grantu Fundacji Solidarności Międzynarodowej. W ramach tych wizyt do Polski przyjechały na tygodniowe wizyty łącznie 64 osoby (Charków, Zaporozże, Odessa, Charków). Tematem wizyt było wsparcie dla reformy samorządowej na Ukrainie poprzez pokazywanie doświadczeń polskiego samorządu oraz warsztaty nt. działań projektowych w samorządach.

We współpracy z Fundacją Solidarności Międzynarodowej oraz Szwajcarsko-Ukraińskim Programem Wsparcia Decentralizacji DESPRO – zrealizowano jeszcze 3 wizyty studyjne dla łącznie 58 uczestników z Ukrainy. Tematami wizyt były mechanizmy budowania samorządu w Polsce, polityka informacyjna nt. reform oraz budowanie potencjału adwokacji stowarzyszeń samorządowych na wszystkich poziomach polskiego samorządu.

Łącznie, w roku 2015, w ramach działalności Programu STP Polskę odwiedziło w formie wizyt studyjnych – 878 profesjonalistów i 213 studentów.

Biuro Programu STP tworzy 2 osoby zaś dla realizacji wizyt dla studentów organizacją współrealizującą jest Fundacja Borussia z Olsztyna.

Wydawnictwo KEW

W roku 2015 zostało wydanych 10 książek:

1. *Odważa i strach*. Ola Hnatiuk. Dofinansowano ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego i Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego.
2. *Proces wykluczenia*. Lidia Czukowska, tłumaczenie Natalia Bryżko-Zapór, współwydanie z Centrum Polsko-Rosyjskiego Dialogu i Porozumienia.
3. *Poszukiwanie optymizmu w epoce pesymizmu*. Leonidas Donskis i Tomas Venclova, tłumaczenie Małgorzata Gierałtowska i Kamil Pecela. Dofinansowano ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Fundacji PZU.
4. *Mam na imię Marytė*. Alvydas Šlepikas, tłumaczenie Paulina Ciucka. Dofinansowano ze środków Unii Europejskiej oraz Litewskiego Instytutu Kultury.

5. *Rozmowa Litwina z Polakiem*. Piotr Kępiński i Herkus Kunčius, tłumaczenie Kamil Pecela.
6. *Władza, wyobraźnia i pamięć: szkice o polityce i literaturze*. Leonidas Donskis, tłumaczenie Małgorzata Gierałtowska. Dofinansowano ze środków Litewskiego Instytutu Kultury.
7. *Odra. Życiorys pewnej rzeki*. Uwe Rada, tłumaczenie Zdzisława Owczarek. Dofinansowano ze środków Fundacji Współpracy Polsko-Niemieckiej.
8. *Oda na pękniętą wazę i inne wiersze*. Kornelijus Platelis, tłumaczenie Adam Pomorski. Dofinansowano ze środków Litewskiego Instytutu Kultury.
9. *Automat z wodą gazowaną z syropem lub bez. Powieść mińska*. Uładzimir Niaklajeu, tłumaczenie Jakub Biernat. Dofinansowano ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.
10. *Ukraina. Syndrom postkolonialny*. Mykoła Riabczuk, tłumaczenie Katarzyna Kotyńska i inni. Dofinansowano ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

1 książka została wydana wyłącznie w formacie ebook:

Digital Eastern Europe, praca zbiorowa pod redakcją Williama Schreiberera i Marcina Kosienkowskiego.

Wydarzenia promocyjne:

- Premiera książek Mykoły Riabczuka *Ukraina. Syndrom postkolonialny* oraz Leonidasa Donskisa *Władza, wyobraźnia i pamięć* na konferencji *Europa z widokiem na przyszłość* w Gdańsku.
- Uczestnictwo na Warszawskich Targach Książki.
- Premiera książki *Oda na pękniętą wazę i inne wiersze* na Festiwalu Miłozna w Krakowie oraz prezentacji książki w Domu Literatury w Warszawie
- Uczestnictwo na Forum Wydawców we Lwowie (ukraińskie wydanie książki *Odwaga i strach* zdobyło nagrodę Grand Prix).
- Cykl 6 spotkań wokół książki *Odra. Życiorys pewnej rzeki* w miastach wzdłuż Odry.
- Uczestnictwo na Międzynarodowych Targach Książki w Krakowie (współorganizacja trzech wydarzeń w ramach targów).
- Nagroda *Warszawska Premiera Literacka* w październiku dla książki *Odwaga i strach*.
- Prezentacja książek *Poszukiwanie optymizmu w epoce pesymizmu*, *Mam na imię Marytę* i *Litwin w Wilnie* na Festiwalu Conrada (literatury).
- Uczestnictwo na Wrocławskich Targach Dobrych Książek.
- Cykl prezentacji spotkań autorskich z Olą Hnatiuk (Wrocław, Kraków, Warszawa).

Wschodnia Szkoła Zimowa (WSZ)

Kolejna Wschodnia Szkoła Zimowa odbyła się w dniach 1-15 marca 2015 roku. Odbywała się w Warszawie, Wrocławiu i Wojnowicach. W dniach 1 – 14 marca w Warszawie i we Wrocławiu odbyła się XII Wschodnia Szkoła Zimowa. Była to kolejna edycja przedsięwzięcia realizowanego przez Kolegium Europy Wschodniej im. Jana Nowaka-Jeziorańskiego i Studium Europy Wschodniej Uniwersytetu Warszawskiego.

Uczestnicy Szkoły stanowili grupę 38 studentów z Ukrainy, Rosji, Kazachstanu, Słowacji, Macedonii, Białorusi i Polski. Wykładowcami Szkoły było międzynarodowe grono specjalistów w zakresie problematyki regionu Europy Środkowej i Wschodniej. W ramach Szkoły studenci ostatnich lat studiów magisterskich prezentowali swoje osiągnięcia naukowe i uczestniczyli w seminariach specjalizacyjnych. Odbyły się wykłady o tematyce społecznej, historycznej, politycznej i kulturowej w kontekście Europy Środkowej i Wschodniej, spotkania promujące

książki oraz prezentacje instytucji takich jak Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Instytut Książki, Fundacja PZU, Europejskie Centrum Solidarności czy Regionalny Ośrodek Debaty Międzynarodowej. Wykład zamykający Istota współczesnego państwa wygłosił były prezes Trybunału Konstytucyjnego profesor Jerzy Stępień. Uczestnicy mieli także możliwość wzięcia udziału w recitalu fortepianowym młodego ukraińskiego pianisty Witalija Kyjanyci, zwiedzili także Warszawę, Częstochowę i Wrocław.

Wyróżnionych zostało ośmiu studentów XII Wschodniej Szkoły Zimowej – Kaja Puto, Jarosław Krasnodębski, Piotr Olechowski, Ihor Kucherenko, Svitlana Ovcharova, Evgenii Smirnov, Iryna Maroz oraz Piotr Sieniawski.

W Zamku Wojnowice i we Wrocławiu w Ossolineum odbyły się następujące wykłady otwarte:

- Prof. Laszlo Gonda (Debreczyn, Węgry) Hungary Today (Actuality of the Concept of Christian Europe)
- Grzegorz Gauden, dyrektor Instytutu Książki w Krakowie
- Prof. Roman Baecker (Toruń) Co się stało z Rosją?
- doc dr Rustis Kamuntavicius (Kowno, Litwa) Gdzie zaczyna się i gdzie kończy się historia Litwy – problematyka narracji dziejów Litwy
- Dr Rigels Halili (Warszawa) Cztery warianty komunizmu na Bałkanach: analiza porównawcza rządów komunistycznych w Albanii, Bułgarii, Jugosławii i Rumunii.
- RECITAL FORTEPIANOWY Witalij Kyjanycia (Ukraina). W programie m.in. utwory Marca Andre, Tristana Muraila, Zygmunta Krauze, Valentina Silvestrova i Witalija Kyjanicy
- Prof. Lech Mróz (Warszawa) i dr Roman Czmełyk (Lwów, Ukraina) Trójstyk (Polska – Ukraina – Białoruś) – paradoksy sąsiedztwa
- Prof. Mikołaj Iwanow (Opole) Rola polskiej „Solidarności” w upadku komunizmu w Europie Wschodniej
- Dr Cornelius Ochmann (Berlin, Niemcy), Niemiecka polityka wschodnia
- Prof. Jan Holzer (Brno, Republika Czeska) Czeska debata o ukraińsko-rosyjskim konflikcie
- Andrzej Brzeziecki (Kraków-Wrocław) Tadeusz Mazowiecki – odpowiedzialność w polityce”. Spotkanie połączone z prezentacją biografii autorstwa Andrzeja Brzezieckiego, która ukazuje się nakładem Wydawnictwa ZNAK w Krakowie
- Spotkanie z Bogdanem Benczakiem, prezesem Fundacji PZU, Społeczna odpowiedzialność biznesu
- Prof. Jerzy Stępień (Warszawa) Istota współczesnego państwa.

Dyrektorem Szkoły był Jan Malicki, Studium Europy Wschodniej Uniwersytetu Warszawskiego.

Polsko-Niemiecko-Ukraińska Szkoła im. Profesora Bohdana Osadczyka

Szkoła odbyła się w grudniu 2015 roku w Zamku Wojnowice. Wzięło w niej udział 30 studentów (po 10 z każdego kraju) z Ukrainy, Niemiec i Polski. Językiem wykładowym Szkoły był język angielski. Wykładowcy Szkoły pochodzili z Polski, Niemiec i Ukrainy. Szkoła przeznaczona jest dla doktorantów nauk politologicznych, stosunków międzynarodowych i pokrewnych z Polski, Ukrainy i Niemiec.

Konferencja Polska Polityka Wschodnia 2015

W dniach 8-10 października odbyła się kolejna konferencja Polska Polityka Wschodnia 2015. Dyrektorem konferencji po raz pierwszy był Adam Balcer. Konferencja odbywała się w Zakładzie Narodowym im. Ossolińskich we Wrocławiu i w Zamku Wojnowice.

Program konferencji:

Inauguracja konferencji: Jan Andrzej Dąbrowski, prezes Kolegium Europy Wschodniej im. Jana Nowaka-Jeziorańskiego we Wrocławiu, Konrad Pawlik, wiceminister spraw zagranicznych RP, Andrij **Deszczycja**, Ambasador Ukrainy w Polsce

BLOK I: POLSKA A EUROPA WSCHODNIA: SPOJRZENIE W PRZYSZŁOŚĆ

Prezentacja raportu *Na Wschodzie bez zmian? Stan i perspektywy polskiej polityki wschodniej*

Adam Balcer, dyrektor programowy konferencji

Debata *Polska Polityka Wschodnia – sukcesy i porażki*

Moderator: Maria Przełomiec, TVP Info

Paweł Kowal, b. wiceminister spraw zagranicznych RP; Polska Akademia Nauk, Paweł Zalewski, b. poseł do Parlamentu Europejskiego, przewodniczący Polsko-Ukraińskiego Forum Partnerstwa, Konrad Szymański, b. poseł do Parlamentu Europejskiego, Roman Bäcker, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

Konwersatorium *Polacy na Wschodzie: obciążenie czy atut?*

Moderator: Jan Malicki, dyrektor Studium Europy Wschodniej Uniwersytetu Warszawskiego

Witold Jurasz, prezes Ośrodka Analiz Strategicznych i Michał Dworczyk, prezes Fundacji Wolność i Demokracja

BLOK II: MODERNIZACJA UKRAINY A POLSKA

Wykład *Modernizacja Ukrainy – szanse i wyzwania*

Wprowadzenie: Michał Broniatowski, redaktor naczelny tygodnika *Forbes*

Jan Tombiński, Ambasador Unii Europejskiej w Kijowie

Partner: Fundacja PZU

Debata *Ukraińskie reformy – jak Polska może pomóc?*

Moderator: Marek Tejchman, zastępca redaktora naczelnego *Dziennik. Gazeta Prawna* oraz TVN24. Biznes i Świat

Stefan Kawalec, były wiceminister finansów RP, Ireneusz Derek, wiceprezes Polsko-Ukraińskiej Izby Gospodarczej, Jacek Austen, były prezes PZU Ukraina, Michał Jaros, poseł na Sejm RP

Partner: Fundacja PZU

BLOK III: POLSKA I NIEMCY W EUROPIE WSCHODNIEJ

Konwersatorium: ***Europa i Majdany: Polsko-niemieckie wsparcie dla społeczeństwa obywatelskiego w Ukrainie i Turcji***

Moderator: Adam Reichardt, redaktor naczelny, New Eastern Europe

Joerg Forbrig, Transatlantic Fellow, GMF Berlin, Adam Balcer, dyrektor programu, Konferencja PPW

Partner: Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej

Razem czy osobno? Interesy Niemiec i Polski na Wschodzie

Moderator: Cornelius Ochmann, prezes, Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej

Olaf Osica, dyrektor, Ośrodek Studiów Wschodnich, Piotr Buras, dyrektor, ECFR Warszawa

Stefan Meister, szef programu, DGAP, Viola Von Cramon, była posłanka, Zieloni

Partner: Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej

BLOK IV: HISTORIA A WSPÓŁCZESNOŚĆ

Debata ***Skazani na konflikt pamięci? Polska i ukraińska polityka historyczna***

Moderator: Łukasz Kamiński, prezes Instytutu Pamięci Narodowej

Grzegorz Motyka, członek Rady Instytutu Pamięci Narodowej, Włodzimierz Mędrzecki, Polska Akademia Nauk, Tomasz Stryjek, Collegium Civitas, Bogumiła Berdychowska, niezależna publicystka

Partner: Instytut Pamięci Narodowej

Konwersatorium ***Ukraina w polskiej i rosyjskiej pamięci historycznej – podobieństwa i różnice***

Moderator: Łukasz Jasina, Muzeum Historii Polski

Andrij Portnow, Uniwersytet Humboldta w Berlinie, Robert Kostro, dyrektor Muzeum Historii Polski,

Partner: Muzeum Historii Polski

Debata ***Rosyjska polityka historyczna – jak powinna reagować Polska?***

Moderator: Sławomir Dębski, dyrektor Centrum Polsko-Rosyjskiego Dialogu i Porozumienia

Andrzej Grajewski, Gość Niedzielny, Łukasz Adamski, Centrum Polsko-Rosyjskiego Dialogu i Porozumienia, Hieronim Grala, Artes Liberales, Uniwersytet Warszawski

Partner: Centrum Polsko – Rosyjskiego Dialogu i Porozumienia

BLOK V: ROSJA JAKO WYZWANIE

Rozmowa: ***Rosja i Zachód: nowa zimna wojna ?***

Moderator: Maciej Wierzyński, TVN24 Biznes i Świat

Janusz Bugajski, Senior Fellow, CEPA (Waszyngton)

Partner: CEPA

Debata ***Russia Today i trolling: rosyjska machina propagandowa – jak przeciwdziałać?***

Moderator: Andrzej Brzezicki, redaktor naczelny dwumiesięcznika *Nowa Europa Wschodnia*

Basil Kerski, dyrektor, Europejskie Centrum Solidarności w Gdańsku,
Urszula Doroszewska, doradca Prezydenta RP Andrzeja Dudy ds. Polityki Wschodniej,
Marek Cichocki, dyrektor, Centrum Europejskie Natolin, Justyna Prus -Wojciechowska,
analityk, Polski Instytut Spraw Międzynarodowych

Partner: Fundacja im. Heinricha Boella

Konwersatorium ***Rosja i Chiny – strategiczny sojusznik? Wnioski dla Zachodu***

Moderator: Grzegorz Ślubowski, Polskie Radio

Bogdan Góralczyk, Uniwersytet Warszawski, Marcin Kaczmarek, Ośrodek Studiów Wschodnich im. Marka Karpia

Debata ***Rosyjski neoimperializm i polskie bezpieczeństwo***

Moderator: Olaf Osica, dyrektor. Ośrodek Studiów Wschodnich im. Marka Karpia

Łukasz Kulesa, dyrektor badawczy, European Leadership Network, Tomasz Szatkowski,
prezes, Narodowe Centrum Studiów Strategicznych

Partner: Ośrodek Studiów Wschodnich im. Marka Karpia

Nagroda Jana Nowaka-Jeziorańskiego

Nagroda wręczana jest od roku 2004 i przyznawana przez Uniwersytet Wrocławski, Ossolineum, Prezydenta Wrocławia i Kolegium Europy Wschodniej im. Jana Nowaka-Jeziorańskiego we Wrocławiu. Siedziba Sekretariatu mieści się w Kolegium Europy Wschodniej. Laureatem Nagrody za rok 2015 został prof. Tomasz Venclowa, wybitny litewski poeta, pisarz i eseista.

Regionalny Ośrodek Debaty Międzynarodowej

Ośrodek prowadzony był w imieniu Ministra Spraw Zagranicznych. Siedziba Ośrodka mieściła się w Zakładzie Narodowym im. Ossolińskich we Wrocławiu przy placu Biskupa Nankiera 17.

Zarząd Kolegium Europy Wschodniej pod koniec 2015 roku podjął decyzję o zakończeniu działalności Ośrodka i nie będzie czynił starań o przyznanie w roku 2016 środków finansowych na ten cel.

Dyrektorem Ośrodka był Maciej Makulski.

PODSUMOWANIE

Rok 2015 był rokiem trudnym w działalności Kolegium Europy Wschodniej. Dokonywano odbiorów i rozliczeń remontu Zamku Wojnowice, nastąpiły trudności w finansowaniu sztandarowego programu Kolegium – wydawania czasopisma *New Eastern Europe*, choć w drugiej połowie roku udało się te trudności tymczasowo usunąć. Zmiany polityczne, które nastąpiły w trakcie roku stawiały pytania, ale budziły też nadzieje na intensyfikację wymiaru wschodniego polskiej polityki zagranicznej.

Wojnowice, 27 czerwca 2016 roku